

Projekt

ZARZĄDZENIE

REGIONALNEGO DYREKTORA

OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia2019 r.

**w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody
„Torfowisko Potoczek”**

Na podstawie art. 19 ust. 6, w związku z art. 20 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 ze zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Potoczek”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu torfowiska wysokiego i boru i lasu bagiennego oraz charakterystycznej dla nich bioty oraz cennych gatunków fauny i flory.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) położenie rezerwatu w zmeliorowanej na początku XX w. i silnie odwodnionej dolinie;
- 2) obecna w granicach rezerwatu sieć ciągle czynnych rowów drenujących złoża torfowe;
- 3) prowadzona w przeszłości eksploatacja znacznej części torfowiska;
- 4) zachowanie fragmentów torfowiska wysokiego (siedliska przyrodniczego z załącznika I Dyrektywy siedliskowej 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą) oraz borów i brzeziny bagiennej (siedlisko – 91D0 bory i lasy bagienne);
- 5) położenie rezerwatu w obrębie obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038;
- 6) położenie rezerwatu w obrębie dużego kompleksu leśnego;
- 7) nieznaczna antropopresja wynikająca z turystyki i rekreacji.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

¹⁾ Zmiany ustawy wynikają z Dz. U. z 2018 r. poz. 2244, poz. 2340.

- § 5.** 1. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań określa załącznik nr 2 do zarządzenia.
2. Lokalizację działań ochronnych wskazuje załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 6. 1. Określa się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kępice oraz do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych:

w otulinie rezerwatu:

- 1) zachowanie dotychczasowej formy użytkowania gruntów, tj. kompleksu leśnego z enklawami użytków zielonych;
- 2) nie lokowanie obiektów budowlanych, w tym małej architektury, z wyjątkiem obiektów służących celom ochrony rezerwatu oraz racjonalnej gospodarce leśnej;
- 3) nie wykonywanie żadnych działań pogarszających warunki hydrologiczne torfowiska i jego zlewni, tj. mogących obniżyć poziom lub pogorszyć jakość jego wód.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia2019 r.

Załącznik nr 1

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Sukcesja roślinności leśnej (głównie sosny) na torfowisku powodująca ustępowanie światłożądnych gatunków torfowiskowych.	1) Eliminacja sosny (oraz innych gatunków drzew) z torfowiska wysokiego; 2) okresowe usuwanie nalotu drzew.
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
2.	Drenaż wód z rezerwatu przez sieć czynnych rowów zlokalizowanych w granicach rezerwatu i połączonych z siecią melioracyjną osuszającą dolinę, w której położony jest rezerwat, powodujący degradację złoża torfowego i niekorzystne zmiany roślinności oraz ustępowanie cennych gatunków.	1) Wykonanie zapór spiętrzających na rowach odwadniających rezerwat; 2) remont obecnej/budowa nowej zastawki położonej w otulinie rezerwatu (przy jego południowej granicy); 3) monitoring hydrologiczny; 4) nie wykonywanie w otoczeniu rezerwatu działań mogących obniżyć poziom wód gruntowych w rezerwacie i jego otulinie.
3.	Występowanie w fitocenozach borów i lasów bagiennych gatunku obcego siedliskowo - świerka pospolitego pochodzącego z obsiewu z otoczenia rezerwatu.	1) Usunięcie świerka ze wszystkich warstw drzewostanów; 2) okresowe usuwanie odnowienia świerka; 3) stopniowa eliminacja świerka z otoczenia rezerwatu.
4.	Okresowa nielegalna penetracja rezerwatu, wydeptywanie, zbiór grzybów i roślin oraz ich części, płoszenie zwierząt.	Utrzymanie/uzupełnienie oznakowania granic rezerwatu oraz tablic informacyjnych.
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
5.	Gospodarka leśna w otulinie rezerwatu niedostosowana do potrzeb ochrony torfowisk, w szczególności rębnie zupełne, jednoczesne rębnie złożone na znacznych powierzchniach, nasadzenia gatunków geograficznie i ekologicznie obcych, stosowanie nawożenia.	Prowadzenie gospodarki leśnej w otulinie rezerwatu poprzez: 1) kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnej z jego potencjałem siedliskowym; 2) stopniowe usuwanie świerka z otoczenia rezerwatu, w miarę możliwości skorelowane w czasie z realizacją usuwania tego gatunku w rezerwacie. W wydzieleniach leśnych ze

		<p>wskazaniami PUL - w trakcie wykonywania czynności pielęgnacyjnych i gospodarczych; w wydzieleniach bez wskazań – w ciągu 10 lat od wejścia w życie niniejszego planu;</p> <p>3) dostosowanie stosunków wodnych w otulinie rezerwatu do potrzeb ochronnych torfowiska (odbudowa zdewastowanej zastawki lub budowa nowej, nie odnawianie rowów na łąkach sąsiadujących z północną częścią rezerwatu);</p> <p>4) prowadzenie cięć sanitarnych, pielęgnacyjnych i rębnych w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności;</p> <p>5) nie stosowanie rębni zupełnych o powierzchni powyżej 4 ha oraz jednoczesnych rębni złożonych o powierzchni powyżej 6 ha;</p> <p>6) zaniechanie użytkowania rębego przy granicy rezerwatu, w pasie o szerokości wysokości drzewostanu (około 30m).</p>
6.	Prace ziemne naruszające relief terenu lub reżim wodny torfowiska, np. wydobywanie torfu i kopalin w jego zlewni.	Nie wykonywanie w otulinie rezerwatu prac ziemnych naruszających relief terenu lub reżim wodny torfowiska (obniżających poziom wód gruntowych).
7.	Wszelkie inne działania w granicach zlewni bezpośredniej torfowiska naruszające jego warunki hydrologiczne i/lub zmieniające skład hydrochemiczny wody.	Nie wykonywanie w granicach zlewni bezpośredniej torfowiska działań naruszających jego warunki tj. mogących obniżyć poziom lub pogorszyć jakość wód.
8.	Wzrost antropopresji.	<p>1) Utrzymanie/uzupełnienie oznakowania granic rezerwatu oraz tablic informacyjnych;</p> <p>2) nie lokowanie w otulinie rezerwatu obiektów budowlanych niesłużących ochronie rezerwatu lub racjonalnej gospodarce leśnej.</p>

Załącznik nr 2

Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ²⁾
1.	Usuwanie sosny (oraz innych gatunków drzew) z torfowiska wysokiego.	Usunięcie wszystkich osobników sosny zwyczajnej: 1) powierzchnia zabiegu: ok. 0,2 ha; 2) szacunkowa masa do usunięcia: ok. 5 m ³ ; 3) prace wykonać w ciągu 5 pierwszych lat obowiązywania planu, w okresie X-połowa III, optymalnie przy pokrywie śnieżnej oraz przy użyciu sprzętu nie niszczącego pokrywy roślinnej; 4) ocena występowania nalotów sosny (oraz innych gatunków drzew) w obrębie torfowiska – co 5 lat; w razie potrzeby – usuwanie.	Oddz. 390c, biochora 1.
2.	Ograniczenie odwadniania złoża torfowego poprzez sieć rowów melioracyjnych.	Wykonanie i utrzymanie zapór piętrzących wodę: 1) 5 zapór – na rowie głównym (biegnącym wzdłuż zachodniej granicy rezerwatu) i na rowach bocznych; w razie potrzeby stwierdzonej w trakcie obowiązywania planu – możliwe zwiększenie ilości zapór; 2) zapory wykonać z worków (np. jutowych) wypełnionych materiałem miejscowym; na rowach bocznych pozostawić do zarośnięcia rowów i całkowitego zablokowania przepływu, na rowie głównym – do czasu określenia optymalnego poziomu piętrzenia (od 30 cm od dna rowu do ok. -30 cm względem powierzchni gruntu), w razie potrzeby zastąpić przetamowania przez zastawki drewniane (wzmocnione narzutem kamiennym); 3) okres wykonania - pierwsze 5-lecie obowiązywania planu ochrony; 4) monitoring poziomu wody: montaż przynajmniej 2 urządzeń do automatycznego pomiaru poziomu wody gruntowej.	Oddz. 390b, d, i; biochory: 4, 6, 8, 9, 12.
3.	Usuwanie świerka z fitocenoz	Usunięcie osobników generatywnych i juvenilnych świerka:	Oddziały: 390 b, 390 c,

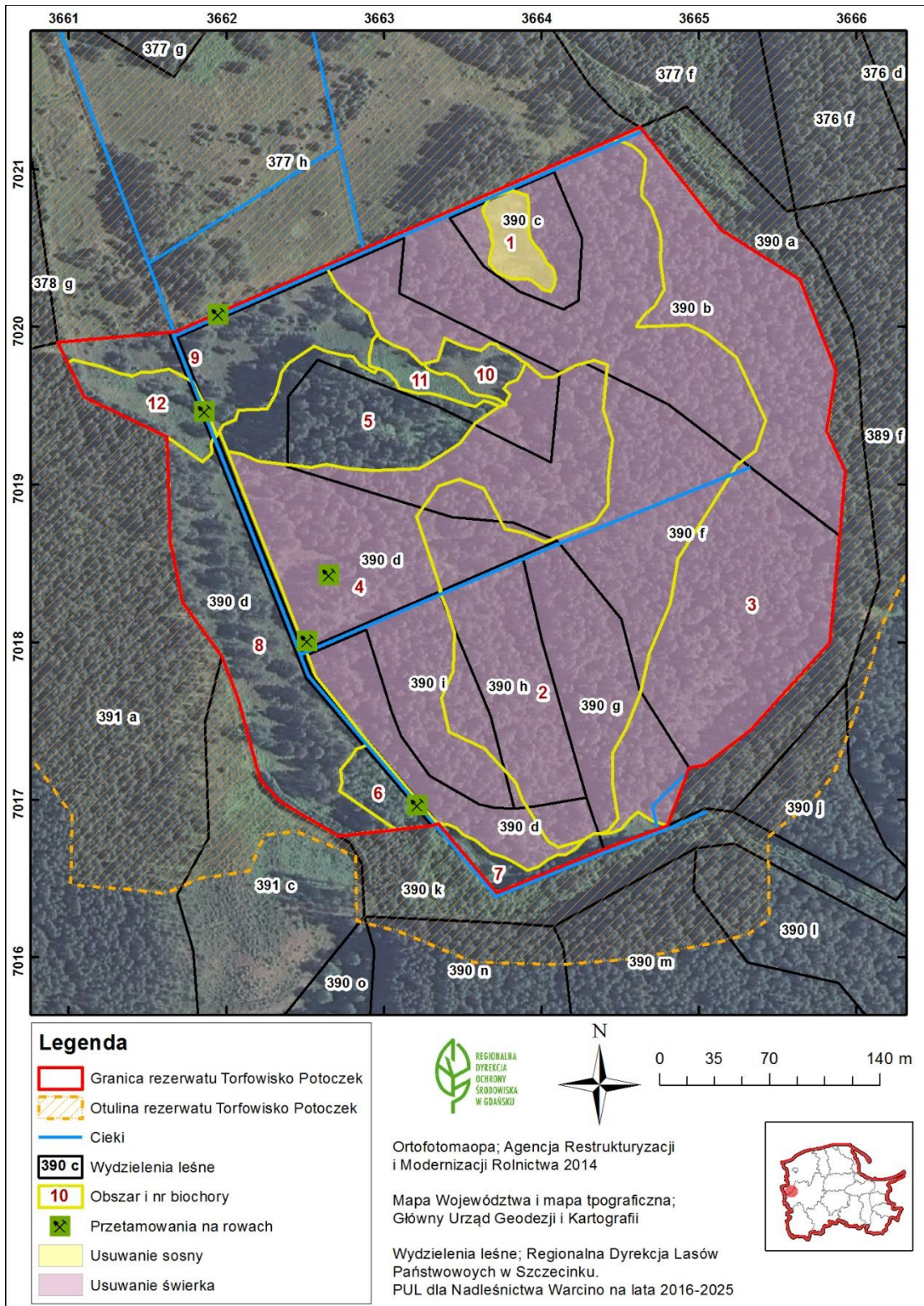
²⁾ Oddziały leśne wg Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Warcino, obrębu Obłęż, na lata 2016-2025.

Lokalizacja wg mapy stanowiącej załącznik nr 3 do zarządzenia.

	leśnych.	<p>1) powierzchnia zabiegu: ok. 11,20 ha;</p> <p>2) szacunkowa masa do usunięcia: ok. 220 m³;</p> <p>3) wykonanie prac w ciągu pierwszych 10 lat obowiązywania planu;</p> <p>4) usunięcie większości pozyskanego świerka z rezerwatu (poza karpiną oraz ok. 5% wycinanych drzew, które należy pozostawić w całości jako martwe drewno do naturalnego rozkładu);</p> <p>5) wykonanie prac w okresie od początku X do połowy III, optymalnie przy pokrywie śnieżnej oraz przy użyciu sprzętu nie niszczącego pokrywy roślinnej;</p> <p>6) pozostawienie powstałych luk do naturalnej sukcesji, nie usuwanie odnowienia naturalnego innego, niż świerkowe;</p> <p>7) monitoring obecności świerka w podszycie co 5 lat, w razie potrzeby - usuwanie osobników świerka, które osiągnęły powyżej 50 cm.</p>	390 d, 390 f, 390g, 390 h, 390 i; biochory: 2, 3, 4.
4.	Utrzymanie/ uzupełnienie oznakowania granic rezerwatu oraz tablic informacyjnych.	<p>1) Odnowienie oznaczenia granic rezerwatu za pomocą zielonych pasków na drzewach (od zewnętrznej strony rezerwatu);</p> <p>2) ustawienie i utrzymanie tablic urzędowych oraz informacyjnych – wg potrzeb.</p>	<p>1) Na granicy rezerwatu;</p> <p>2) w pobliżu granic rezerwatu.</p>
5.	Ocena stanu zachowania torfowiska wysokiego.	Ocena co 5 lat w zakresie tożsamym z oceną siedliska 7110 wg metodyki PMŚ GIOŚ.	Oddział 390c; biochora 1
6.	Ocena stanu zachowania boru bagiennego.	Ocena co 5 lat w zakresie tożsamym z oceną siedliska 91D0 wg metodyki PMŚ GIOŚ.	Oddział: 390 b-i; biochory 2,3,4.
7.	Ocena stanu populacji cennych gatunków roślin: listery sercowatej <i>Listera cordata</i> , nasięźrzału pospolitego <i>Ophioglossum vulgatum</i> i rdestnicy alpejskiej <i>Potamogeton alpinus</i> .	Ocena liczebności populacji, stanu zdrowotnego, aktualnych zagrożeń oraz lokalizacja stanowisk; nie rzadziej niż co 5 lat.	Teren całego rezerwatu.

Załącznik nr 3

Lokalizacja działań ochronnych.

Uzasadnienie

Plan ochrony rezerwatu przyrody został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 ze zm.) zgodnie z art. 20 ust. 1 i 2 oraz w związku z art. 20 ust. 5 tej ustawy, z dostosowaniem zakresu prac do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94 poz. 794), w tym uwzględniając zakres planu ochrony rezerwatu przyrody, określony w art. 20 ust. 3.

Plan ochrony rezerwatu jest zgodny z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038 (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038; Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r. poz. 1847). Z uwagi na zapisy art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, niniejszy plan nie uwzględnia zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038.

Plan ochrony rezerwatu sporządza się na okres 20 lat.

Rezerwat „Torfowisko Potoczek” został uznany na mocy § 12 zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1982 roku w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (MP Nr 10 poz. 74). Jako cel ochrony wskazano *„zachowanie charakterystycznych zbiorowisk torfowiskowych oraz drzewostanów na siedlisku boru wilgotnego”*. Obecnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 4 listopada 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowisko Potoczek” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 3597). Na mocy tego zarządzenia zmieniono cel ochrony rezerwatu i obecnie otrzymał on brzmienie; *„zachowanie ekosystemu torfowiska wysokiego i boru i lasu bagiennego oraz charakterystycznej dla nich bioty oraz cennych gatunków fauny i flory.”*

Rezerwat położony jest w województwie pomorskim, w powiecie słupskim, w gminie Kępice, około 9,5 km na SSE od Kępic. Zlokalizowany jest w obrębie obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038. Rezerwat o powierzchni 15,24 ha obejmuje grunty Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Warcino.

Rezerwat obejmuje fragment doliny, która jeszcze na początku XX w. była w całości zatorfiona, pokrywało ją torfowisko typu wysokiego. Na początku XX w. rozpoczęło się użytkowanie tego terenu: odwadnianie poprzez sieć rowów oraz eksploatacja torfu. W konsekwencji obszar ten został znacznie przekształcony; złoża torfowe pozostało tylko w jego południowej części, większość gleb torfowych przekształciła się w murszowe i murszowo-torfowe. Zmieniła się również szata

roślinna; w chwili utworzenia rezerwatu (1982 rok) torfowisko wysokie zajmowało niewielki fragment w jego północnej części, na pozostałym obszarze zachowały się głównie bory i brzeziny bagiennie.

Obecnie większość rowów melioracyjnych nadal funkcjonuje, a ze względu na swoje parametry, szerokość od 2 do 4 m i głębokość do 1,5 m, drenują torfowisko i powodują znaczne obniżenie wód gruntowych w złożu. W trakcie badań hydrologicznych wykonywanych w latach 2014-2015 średnia głębokość wód gruntowych kształtowała się na poziomie od 40 do prawie 100 cm (max. zanotowana głębokość wynosiła 163 cm).

Od powołania rezerwatu nie wykonywano w nim żadnych prac mających na celu polepszenie warunków wodnych; rowy w ciągu ostatnich 20 lat prawdopodobnie nie były odnawiane, nie remontowano także zastawki położonej na głównym rowie odwadniającym torfowisko zlokalizowanej tuż poza południową granicą rezerwatu (zastawka jest zdewastowana i nie piętrzy wody). Dopiero w grudniu 2018 r. wykonano w rowach zapory z worków wypełnionych lokalnym gruntem. Zapory te będą nadbudowane, a po określeniu optymalnego poziomu piętrzenia wody, część z nich zastąpiona przez zastawki.

Pomimo niekorzystnych warunków wodnych, w rezerwacie występują fragmenty dość dobrze zachowanego torfowiska wysokiego (siedlisko 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą) oraz borów i brzezin bagiennych (siedlisko – 91D0 bory i lasy bagiennie). W obrębie torfowiska wysokiego (płat o powierzchni 0,17 ha) nadal występują cenne zbiorowiska i gatunki roślin, m.in.: *Caricetum limosae*, *Rhynchosporium albae*, *Sphagnetum magellanicum* z takimi gatunkami jak: turzyca bagienna *Carex limosa*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, przygielka biała *Rhynchospora alba*, rosiczka okrąglolistna *Drosera rotundifolia*. Powierzchniowo w rezerwacie dominują zbiorowiska leśne: bór bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum* oraz brzezina bagienna *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*. Ich stan zachowania jest różny; fragmenty dobrze zachowane zajmują miejsca lepiej uwodnione, w przesuszonych i przekształconych płatach dominują pospolite mchy borowe i trzęślica modra.

Oprócz fitocenoz związanych z podłożem torfowym, w obrębie rezerwatu zidentyfikowano również zbiorowiska leśne i nieleśne wykształcające się na glebach mineralnych lub silnie przesuszonych glebach mineralno-organicznych; największe powierzchnie zajmują: zbiorowisko zbliżone do *Fago-Quercetum petraeae* na mineralnym wyniesieniu, zbiorowisko z *Alnus glutinosa* przy głównym rowie odwadniającym oraz zajmujące dość znaczną powierzchnię (0,82 ha) zbiorowisko z *Holcus lanatus* i *Plantago lanceolata*. Pomimo ich niewielkiej wartości przyrodniczej, występują w nich niekiedy cenne gatunki roślin, np. nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum* (gatunek narażony na wymarcie w Polsce).

W rowie melioracyjnym zidentyfikowano również stanowisko rdestnicy alpejskiej *Potamogeton alpinus* (w Polsce gatunek narażony na wymarcie). W trakcie badań terenowych na rzecz planu ochrony nie odnaleziono stanowiska listery sercowatej *Listera cordata*, która była podawana z tego rezerwatu od lat 80-tych

XX w. do roku 2014 (3 stanowiska). Jest to gatunek zagrożony w skali kraju i objęty ochroną ścisłą, jego obecność w rezerwacie powinna być zatem monitorowana.

Zidentyfikowane zagrożenia dla rezerwatu związane są przede wszystkim z niekorzystnymi warunkami wodnymi: długotrwałym i znacznym obniżeniem poziomu wód gruntowych i włączeniem sieci odwadniającej rezerwat w sieć melioracyjną całej doliny. Konsekwencją przesuszenia torfowiska jest przekształcenie większości torfów wysokich w gleby torfowo-murszowe oraz zmiana charakteru szaty roślinnej. Roślinność typowa dla bezleśnych torfowisk wysokich została w większości zastąpiona przez zbiorowiska leśne. Również na ostatnim zachowanym fragmencie torfowiska wysokiego zidentyfikowano zagrożenie polegające na wkraczaniu sosny na otwarte mszary. Utrzymanie takiego stanu spowodowałoby ustępowanie cennych, światłożądnych gatunków i zbiorowisk torfowiskowych na rzecz taksonów i fitocenz leśnych. W obrębie fitocenz borów i brzezyn bagiennych przesuszenie siedliska przejawia się ustępowaniem gatunków charakterystycznych dla tych zbiorowisk (torfowców i krzewinek, takich jak bagno zwyczajne, borówka bagienna, bażyna czarna) oraz wzrost udziału pospolitych mchów właściwych, borówki czernicy i trzęślicy modrej.

Zagrożeniem zidentyfikowanym w obrębie fitocenz leśnych rezerwatu jest również znaczny udział świerka – gatunku obcego siedliskowo, pochodzącego prawdopodobnie z naturalnego obsiewu z terenów leśnych otaczających rezerwat.

Za nieznaczne uznano natomiast zagrożenie wynikające z antropopresji, co związane jest z położeniem rezerwatu w znacznym kompleksie leśnym, z dala od wsi i większych ośrodków oraz barierą, jaką tworzy rzeka Wieprza przepływająca w niewielkiej odległości od południowych granic rezerwatu. „Torfowisko Potoczek” nie posiada również wybitnych walorów krajobrazowych, które byłyby przyczyną zorganizowanych lub indywidualnych wycieczek. Rezerwat jest czasami odwiedzany przez zbieraczy grzybów, jagód czy żurawiny.

Jako najbardziej znaczące potencjalne zagrożenie dla zachowania celu ochrony rezerwatu uznano wszelkie zmiany stosunków wodnych w obrębie zlewni bezpośredniej torfowiska, które pogłębiłyby już zidentyfikowane zagrożenia, a więc działania, na skutek których nastąpiłoby dalsze obniżenie poziomu wód gruntowych w rezerwacie lub jego zlewni lub zmiana właściwości fizyko-chemicznych wód zasilających torfowisko. Do działań takich, wykonywanych w zlewni, można zaliczyć: pobór wód podziemnych, prace ziemne naruszające relief terenu lub reżim wodny zlewni i torfowiska, takie jak wydobywanie torfu i kopalin, odlesienie znacznych powierzchni (rębnie zupełne, jednoczesne rębnie złożone na znacznych powierzchniach), intensywne użytkowanie użytków zielonych, nawożenie terenów nieleśnych i leśnych.

Działania ochronne mające na celu ograniczenie stwierdzonych zagrożeń będą przede wszystkim dotyczyły polepszenia warunków wodnych. Służyć temu będą przetamowania na rowach wewnątrz rezerwatu oraz remont zastawki zlokalizowanej przy jego południowej granicy. Prace na głównym rowie

odwadniająca rezerwat będą wykonywane stopniowo, tak aby nie spowodować zalania torfowiska. Ocenie skuteczności wykonywanych działań będzie służył monitoring hydrologiczny.

Dla polepszenia warunków wodnych w rezerwacie konieczne jest również zaniechanie odwadniania pozostałego fragmentu doliny, w której położony jest rezerwat (nie odnawianie rowów) oraz powstrzymanie innych działań, które mogłyby obniżyć poziom wód gruntowych lub pogorszyć jakość wód w zlewni torfowiska. Spełnienie tych wymogów będzie możliwe poprzez odpowiednią gospodarkę na terenach leśnych otaczających rezerwat, jak też wniesienie i przestrzeganie zapisów chroniących warunki wodne rezerwatu do dokumentów planistycznych gminy.

Poprawa warunków wodnych jest działaniem skierowanym na ochronę wszystkich zasobów przyrodniczych rezerwatu, konieczna dla przerwania procesu degradacji torfowiska i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Dla polepszenia stanu zachowanego płatu torfowiska wysokiego zaplanowano eliminację samosiewów sosny. Prace te należy wykonać jednorazowo, a w następnych latach obowiązywania planu oceniać, czy drzewa ponownie wkraczają na torfowisko i w razie takiej potrzeby, usuwać je.

W obrębie fitocenozy borów i brzezin bagiennych wskazano na potrzebę usuwania świerka. Wskazane jest również stopniowe usuwanie świerka z otoczenia rezerwatu w celu nie dopuszczenia do ponownego obsiewu w rezerwacie.

Dla zabezpieczenia rezerwatu przed antropopresją konieczne jest przede wszystkim czytelne oznaczenie jego granic w terenie. Granice rezerwatu zostały oznaczone przez Nadl. Warcino przy pomocy drewnianych słupków; utrzymanie tej formy identyfikacji granic wymaga regularnego remontu i uzupełniania brakujących elementów, a tym samym znacznych nakładów finansowych. Uzgodniono zatem, że granice rezerwatu można oznaczyć zielonym paskiem na drzewach rosnących najbliżej granicy rezerwatu (od zewnętrznej strony rezerwatu). Konieczne jest także utrzymanie w dobrym stanie tablic „urzędowych” informujących o formie ochrony oraz ustawienie dodatkowych tablic informujących o celu ochrony rezerwatu oraz ograniczeniach związanych z tą formą ochrony przyrody.

W otulinie rezerwatu gospodarkę leśną należy prowadzić poprzez kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z jego potencjałem siedliskowym, stopniowe usuwanie świerka, w miarę możliwości skorelowane w czasie z realizacją usuwania tego gatunku w rezerwacie, nie pogarszanie warunków wodnych, prowadzenie cięć sanitarnych, pielęgnacyjnych i rębnych w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności, niestosowanie rębni zupełnych oraz jednoczesnych rębni częściowych na znacznych powierzchniach. W strefie bezpośrednio sąsiadującej z rezerwatem, w pasie o szerokości przynajmniej jednej wysokości drzewostanu, tj. ok. 30 m, należy zaniechać jakichkolwiek rębni. Ograniczenia te mają na celu zabezpieczenie zlewni rezerwatu, a więc terenu, który ma bezpośredni wpływ na torfowisko, przed zniszczeniem pokrywy roślinnej oraz wzmożonej erozji i dostawy biogenów na torfowisko.

Eliminacji istniejących i potencjalnych zagrożeń będą służyły również zapisy w dokumentach planistycznych gminy Kępice. Mają one na celu ograniczenie antropopresji oraz inwestycji, które mogłyby pogłębić zagrożenia dla torfowiska wynikające z niewłaściwych warunków hydrologicznych.

Monitoring będzie dotyczył warunków hydrologicznych torfowiska, gdyż poziom wody ma decydujące znaczenie dla zachowania ekosystemów rezerwatu. Konieczna jest również ocena stanu zachowania torfowiska wysokiego ze względu na niewielką powierzchnię torfowiska wysokiego i znaczne zagrożenie wynikające z niewłaściwych warunków wodnych w całym rezerwacie. Wraz z oceną stanu torfowiska można również ocenić efekty usuwania sosny z torfowiska. Ocena borów bagiennych (siedlisko 91D0) będzie wykonywana w ramach monitoringu wskazanego w PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038 (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038; Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r. poz. 1847 zmienionego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038; Dz. Urz. Woj. Pom. z 2018 r. poz. 4414). Zaplanowano również monitoring populacji 3 gatunków roślin nie związanych z torfowiskiem wysokim, które zostały uznane za cenne: listery sercowatej *Listera cordata*, nasięźrzała pospolitego *Ophioglossum vulgatum* i rdestnicy alpejskiej *Potamogeton alpinus*.

Nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnionych do celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych oraz amatorskiego połowu ryb i rybactwa ze względu na brak zbiorników wodnych, zagrożenie dla przedmiotów ochrony rezerwatu i przeciwdziałanie antropopresji. Do celów naukowych rezerwat może być udostępniony wyłącznie na wniosek zainteresowanego, po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku określającego zakres i zasady prowadzenia badań, pod warunkiem, że badania nie spowodują negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu. Nie wskazuje się miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, ze względu na sprzeczność powyższych form działalności z celami ochrony przyrody w rezerwacie.

Utrzymuje się zakaz wprowadzania psów na teren rezerwatu, ze względu na możliwość płoszenia gniazdujących tam ptaków i innych zwierząt.

Nie wyznacza się obszarów, w których można polować ze względu na możliwość płoszenia gniazdujących tam ptaków i innych zwierząt. Rezerwat stanowi niewielką enklawę leśną i utrzymanie zakazu polowania na jego terenie nie będzie miało wpływu na gospodarkę leśną poza jego granicami. Zaleca się ograniczenie polowania również w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu (optymalnie w otulinie

rezerwatu) ze względu na płoszenie zwierząt przebywających w rezerwacie oraz brak możliwości dochodzenia postrzałów, które mogłyby chronić się w rezerwacie.

W planie ochrony nie uwzględniono wyników audytu krajobrazowego, gdyż dla województwa pomorskiego takiego audytu jeszcze nie przeprowadzono.

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring jest RDOŚ w Gdańsku. Za działania ochronne dotyczące budowy przytamowań na rowach, eliminację sosny z torfowiska wysokiego, a także utrzymanie tablic „urzędowych” i informacyjnych opowiada RDOŚ w Gdańsku. Za prace związane z usuwaniem świerka oraz oznaczeń wytyczających granicę rezerwatu – Nadleśnictwo Warcino.

Środki finansowe na realizację działań ochronnych oraz monitoring w większości planuje się pozyskać z funduszy wspierających ochronę przyrody, w związku z czym wysokość dofinansowania będzie decydować o zakresie i terminie realizacji zaplanowanych działań. Zatwierdzony plan ochrony będzie stanowił podstawę merytoryczną i formalną do aplikowania o środki finansowe do funduszy wspierających czynną ochronę przyrody.

Plan ochrony został omówiony z zarządcą terenu – Nadleśnictwem Warcino na spotkaniu w dniu 17.07.2018 r. , pozytywną opinię nt. projektu planu Nadleśnictwo przesłało pismem NE.722.1.2019.BO z dnia 15.01.2019 r.

Informacja o projekcie planu ochrony została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych (serwisie Ekoportal) w dniu 28 maja 2019 r. (nr karty 457/2019).